

Список використаних джерел

1. Лисенко Микола. Бібліографія : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. : І. О. Негрейчук та ін.]. Харків : Фоліо, 2009. 223 с.
2. Етномузика. – Львів, 2013. – Число 9: Збірка статей та матеріалів пам'яті Миколи Лисенка / Упоряд. І. Довгалюк. 184 с. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка, вип. 30).

Дмитро СЛЮЗКО,
магістрант спеціальності 025 Музичне мистецтво
Національного університету «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка.

Науковий керівник – **Ірина КОНДРАТЕНКО,**
кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТРАДНОЇ МАНЕРИ СПІВУ

У сучасній науці поняття «манера» слід розглядати як відображення індивідуальних звичок, що належать більше до особистісних якостей співака – його артистизму, харизми, характеру образу на сцені. Вокальна манера є індивідуальною особливістю виконавця-соліста або колективу, яка дозволяє адаптувати природний голос до будь-якого стилю.

Манера естрадного виконавства – це стиль і техніка виконання, що включає сукупність вокальних, артистичних та сценічних прийомів, які формують індивідуальний образ виконавця. Вона є невід'ємною частиною естрадного мистецтва та визначає його особливості [5, с. 56].

Дослідники естрадного вокалу Т. Рябуха [3], Т. Самая [4] та Н. Фоломєєва [5] визначають три різні типи манери:

- *манера звуковидобування* – визначається за характером звучання тембру голосу, артикуляції, атаки звуку, використання різних штрихів, вокального фразування, ритмічного мислення тощо;
- *стилістична манера* – передбачає використання характерних прийомів і штрихів для роботи в певному естрадному напрямку (блюз, скет, рок, романс, соул, кантрі тощо);
- *виконавська манера* – може бути вокальною, акторською, образно-іміджевою. Визначається вибором тих чи інших засобів, що використовуються для сценічного втілення музичного твору.

Естрадний спів є особливим видом вокального виконавства, який спрямований на пошук та формування унікального, впізнаваного голосу – так званого «свого звуку». Відомо, що голосовий апарат співака-естрадника у центральній ділянці діапазону функціонує так само, як під час мовлення. Разом із тим, естрадний спів має низку загальнооб'єднуючих ознак з академічним та народним вокалом. Насамперед, це «оперте» дихання; швидкість, рухливість, легкість та вільне резонування; розвинені мікст та фальцет; рівність звучання діапазону голосу. Кожен вокаліст-естрадник прагне максимально використати особливості свого голосового апарату і манери звуковидобування, про характерні риси якої поговоримо більш докладно.

Серед прийомів, що застосовуються в естрадному вокалі, назвемо різні види розщеплення. До вокального звуку примішується шумовий і створюється враження, що один звук «розщеплюється» на два. У залежності від естрадного стилю використовуються:

- *драйв* – прийом розщеплення, який застосовується рок-вокалістами (ревіння, хриплий голос);
- *субтон* – спів з придибом;
- *обертонний спів* (відомий як «горловий спів») – виконання обертонів до основного тону, який дозволяє виконувати два звука;
- *гліссандо* («слайд») – плавний перехід між звуками;
- *фальцет* – неопертий спів у верхньому регістрі;
- *йодль* («тірольський спів») – різкий перехід з «опертого» співу на фальцет. Так званий «зворотний йодль» виконується різким переходом з фальцета на «опору»;
- *штробас* – це низькі звуки, які неможливо виконати природним голосом [4, с. 4].

В естрадному вокальному жанрі вербальна складова часто домінує над музичною. Зустрічаються технічно складні для виконання фрази, що вимагають швидкої зміни дихання, тоді ж як у композиціях академічного і народного стилю поетичний текст більшою мірою адаптовано під музику. Оскільки слово є однією з найважливіших складових пісні, в естрадному співі підвищуються вимоги до дикції [2, с. 18].

Характерною особливістю вокального естрадного виконавства є наявність технічних пристосувань, насамперед, – мікрофона. Під час виступу на сцені мікрофон стає основним помічником вокаліста у взаємодії з аудиторією. Саме тому в естрадному виконавстві вкрай важливі застосування виразних особливостей голосу. Так, певне підвищення тону у співі передає хвилювання, пониження і приглушення – спокій або сум. Гучність та

поступові динамічні зміни звучання, які часто поєднуються з наближенням та віддаленням мікрофона, істотно збагачують виконавську палітру. Ніжний і м'який тембр звичайно використовується для романтичних композицій, а глибокий і повнозвучний – для драматичних. За допомогою хрипкого або різкого звуку підкреслюються емоційні моменти в рок-музиці.

Жести та міміка – це мова тіла, яка посилює емоційне сприйняття виконання. Жести використовуються як акценти для важливих фраз, і тому мають бути природними і доречними. Міміка передає внутрішній стан героя і дозволяє створити образ, що запам'ятовується. Але при цьому не варто захоплюватися копіюванням інших виконавців: як підкреслюють майстри сцени, індивідуальність – це найбільш переконливий вияв таланту і майстерності. Будучи синтетичним видом мистецтва, естрадний жанр надає співакові можливість використовувати найбільш «сильні» сторони мистецького хисту і вибудовувати сценічний образ навколо якоїсь «родзинки». Знаходження такої «родзинки» у виконавській манері є складовою професійної успішності вокаліста.

У завершення, манера в естрадному співі – це виконавський комплекс, в якому використовуються різні прийоми, техніки та особисті якості. Манера поєднує вокальну майстерність, емоційне втілення та артистизм; вона залежить від жанру твору та індивідуального виконавського стилю. Для вироблення власної виконавської манери необхідно наполегливо працювати над собою, експериментувати з техніками і прийомами, аналізувати власні записи, часто виступати на сцені.

Список використаних джерел

1. Дрожжина Н. В. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика. Навчальний підручник для здобувачів ступеня магістра закладів вищої освіти культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Музичне мистецтво естради»; Харк. нац. унів. мистецтв. Харків: Естет Принт, 2019. 336 с.
2. Кузьмічова В. А. Конспект лекцій до практичних занять з курсу «Методика викладання дисциплін кваліфікації (вокал): ХНПУ імені Г. Сковороди, 2020. 35 с.
3. Рябуха Т. М. Специфіка впливу джазового співу на естрадне мистецтво України. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2019. Вип. 3. С. 102–105.
4. Самая Т. Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини XX – початку XXI століття: автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, НАКККиМ, 2017. 19 с.

5. Фоломєєва Н.А. Основи співу: навчально-методичний посібник. Суми, 2023. 222 с.

Ірина СОКОЛЕНКО,

викладач музично-теоретичних дисциплін

Чернігівського фахового музичного коледжу ім. Л. М. Ревуцького

ВЕСІЛЬНІ РИТУАЛИ В КУЛЬТУРАХ СКАНДИНАВІЇ ТА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Сьогодні є надзвичайно актуальним усвідомлення людиною її глибинного зв'язку з підвалинами, що закладені ще в архаїчній культурі, а саме ритуалах та мітах, що, своєю чергою, надає можливість їх реактуалізації, відновлення культурної спадщини, пошуку людиною своєї ідентичності та психологічного комфорту, осмислення себе як особистості у світі, творчому самовираженні.

Саме тому до давніх культур Скандинавії та Київської Русі, які тісно переплетені з давніх часів, виникає все більший науковий інтерес. З історичних пам'яток та археологічних знахідок відомо, що руси та варязькі кочові племена були пов'язані, насамперед, торгівельними шляхами та родинними зв'язками. Правлячий рід Рюрика був скандинавським, а отже прихильники нормандської теорії походження Київської Русі вважають ці землі частиною скандинавського світу.

В цій статті окремо розглянемо весільні ритуали обох культур:

Серед різноманітних аспектів життя вікінгів їхні весільні традиції виділяються як захоплююче поєднання язичницьких ритуалів, символіки та участі всієї громади. Ці церемонії були не просто союзом двох осіб, а ключовою соціальною подією, глибоко вкоріненою в культурній тканині суспільства вікінгів. Шлюби вікінгів відігравали значну роль у створенні союзів (зокрема політичних), забезпечення спадкоємності та вибудовування соціальних зв'язків епохи.

Весілля вікінгівської епохи, за археологічними дослідженнями, мало в собі більше, ніж просте дотримання церемоніального порядку: ритуальні церемонії весіль були великим святом, яке уособлювало життя, любов та міцність громадських зв'язків.